

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 11. ГРОШІ ТА КРЕДИТ

Освітньо-професійна програма «**Міжнародна економіка**»

спеціальність 051 «**Економіка**» ОС «**Бакалавр**»

факультет **економіко-правовий**

2020-2021 рік

Робоча програма «Гроші та кредит»

(назва навчальної дисципліни)

для студентів ОПП «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка» ОС «Бакалавр»

Розробник:

Марена Т.В., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н.,
доцент

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

Протокол від «27» серпня 2020 року, № 1

Завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин

(Ю.І. Чентуков)

(підпис)

© Марена Т.В., 2020 рік

© МДУ, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>	Нормативна	
Модулів – 2	ОПП <i>«Міжнародна економіка»</i> Спеціальність <i>051 Економіка</i>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: 1) Індивідуальне дослідницьке завдання 2) Груповий проєкт		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітній рівень: <i>Бакалавр</i>	28 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	12 год.
		Лабораторні	
		2 год.	-
		Самостійна робота	
		88 год.	125 год.
		Індивідуальні завдання:	
		2 год.	1 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми здобуття вищої освіти – 40%/60%
для заочної форми здобуття вищої освіти – 16%/84%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування системи базових знань з теорії грошей та кредиту; формування методологічної бази, необхідної для оволодіння практикою використання грошово-кредитних інструментів; розвиток уміння оцінювати й аналізувати стан грошової системи та грошово-кредитної політики, що проводиться в країні.

Завдання: вивчити сутність, функції, концепції та роль грошей і кредиту в ринковій економіці; розглянути закономірності та специфіку функціонування грошового ринку як теоретико-методологічної бази державної монетарної політики; проаналізувати структуру та практичні засади функціонування грошової системи; вивчити основи побудови банківської системи та операції банків; розглянути закономірності розвитку і функціонування валютного ринку.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Гроші та кредит» спрямована на опанування наступних компетентностей:

– Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

– Розуміння механізмів та інструментарію прийняття рішень у грошово-кредитній, валютній, розрахунково-платіжній та інвестиційній сферах на мікро- та макроекономічному рівнях.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалавра за спеціальністю 051 «Економіка» (ОПП «Міжнародні економіка») у Маріупольському державному університеті:

- Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

- Демонструвати знання механізмів та інструментарію прийняття рішень у грошово-кредитній, валютній, розрахунково-платіжній та інвестиційній сферах на мікро- та макроекономічному рівнях.

Передумови для вивчення дисципліни: дисципліна «Гроші та кредит» вивчається після вивчення дисциплін «Основи економічної теорії», «Історія економіки та економічної думки».

Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати:* основи теорії грошей та кредиту; закономірності розвитку грошового та валютного ринків; особливості побудови грошової системи; базові положення функціонування банківської системи; можливі причини виникнення дисбалансу на грошовому ринку.

вміти: визначати структуру грошової маси та величину грошових агрегатів; аналізувати кон'юнктуру грошового та валютного ринків; оцінювати ефективність різних інструментів грошової політики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні підходи до розвитку грошових відносин

Тема 1. Сутність і функції грошей.

Гроші як загальний еквівалент. Передумови виникнення грошей. Розвиток форм вартості (проста, повна, загальна, грошова). Раціоналістична, еволюційна та функціональні концепції виникнення грошей. Переваги грошового обміну порівняно з бартерним. Історичні види грошей. Властивості та ознаки грошей. Функції грошей (міра вартості, засіб обігу, засіб платежу, засіб накопичення).

Тема 2. Теорії грошей.

Сутність та концептуальні засади розвитку кількісної теорії грошей. Різновиди кількісної теорії: трансакційний варіант та кембріджський варіант. Рівняння обміну І.Фішера. Теорія касових залишків, формула А.Пігу. Класична теорія грошей: погляди А.Сміта та Д.Рікардо на роль грошей в економіці. Внесок К.Маркса у розвиток теорії грошей. Сучасні підходи: кейнсіанство, сучасний монетаризм та теорія раціональних очікувань. Швидкість обігу грошей. Концепція керованих грошей.

Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса.

Грошовий обіг та його структура. Готівкові та безготівкові гроші. Інструменти готівкового та безготівкового обігу. Кількість грошей, необхідних для обігу. Грошова маса як сукупність грошей в обігу. Функціональні форми грошей. Агрегатний метод класифікації функціональних форм грошей. Ліквідність. Структура грошової маси, що використовується в фінансовій системі США (M_1 , M_2 , M_3 , L) та Великобританії. Структура грошової маси в Україні.

Тема 4. Грошовий ринок.

Суть грошового ринку. Об'єкт та суб'єкти грошового ринку. Структура грошового ринку: ринок грошей, ринок капіталів, ринок цінних паперів, валютний ринок. Попит на гроші та фактори, що його визначають. Попит на гроші для угод та з боку активів. Формування грошової

пропозиції. Специфічний характер вартості грошей. Ціна грошей як капіталу. Рівновага на грошовому ринку. Моделі встановлення рівноваги. Механізм та інструменти саморегулювання грошового ринку: ціновий стабілізатор, кредитний мультиплікатор, механізм заміщення. Зовнішні регулятори грошового ринку.

Тема 5. Інфляція і грошові реформи.

Інфляція як результат розбалансування грошової системи. Підходи до визначення сутності інфляції. Відкрита та прихована інфляція. Види інфляції залежно від темпів. Чинники (причини) інфляції. Монетарні та немонетарні чинники. Внутрішні та зовнішні причини інфляції. Інфляція, викликана надлишком грошової маси. Інфляція попиту. Кредитна інфляція. Інфляція витрат. Податкова інфляція. Інфляція заробітної платні. Імпортована інфляція. Економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави. Інфляційний процес в Україні. Грошова реформа як інструмент грошової політики. Класифікація грошових реформ. Грошові реформи у вузькому та широкому розумінні. Одномоментні реформи та реформи паралельного типу. Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Змістовий модуль 2. Грошові, валютні та кредитні системи.

Тема 6. Грошові системи.

Грошова система як форма організації грошового обігу. Елементи грошової системи. Національна грошова одиниця. Види грошей в обігу. Порядок емісії. Державні органи регулювання грошового обігу. Типи грошових систем. Системи металевого і кредитного обігу. Біметалізм. Золотий та срібний монометалізм. Становлення та розвиток грошової системи України.

Тема 7. Валютний ринок і валютні системи.

Поняття валюти. Класифікація валют в залежності від емітента та ступеня конвертованості. Валютний курс. Валютний ринок та його види. Валютні операції. Валютні відносини та валютні системи. Види валютних систем. Елементи національної валютної системи. Валютне регулювання: суть, необхідність та механізм. Формування валютної системи України.

Тема 8. Кредит у ринковій економіці.

Суть та необхідність кредиту. Система кредитних відносин. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин. Функції кредиту. Форми кредиту (банківський, комерційний, споживчий, міжнародний, державний кредит). Процент за кредит. Вплив кредитних відносин на розвиток економіки. Кредитна система та її структура.

Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку.

Роль і функції фінансових посередників на грошовому ринку. Типи фінансових посередників. Різні підходи до класифікації фінансових посередників. Типи фінансових посередників в США: депозиторські установи, ощадні установи контрактного типу, інвестиційні посередники. Класифікація фінансових посередників в Великій Британії. Джерела залучення коштів та напрямки їх використання фінансовими посередниками грошового ринку.

Тема 10. Центральні банки.

Центральний банк як орган державного регулювання грошової сфери. Функції Центрального банку. Методи регулювання грошової системи. Роль Центрального банку в формуванні пропозиції грошей. Емісійна діяльність. Національний банк України. Кредитно-грошова політика та її цілі. Інструменти грошово-кредитного регулювання. Інструменти прямого та непрямого впливу. Операції на відкритому ринку. Управління обов'язковими резервами. Регулювання облікової ставки.

Тема 11. Комерційні банки.

Походження комерційних банків. Капітал та ресурси банку. Банківські операції, їх класифікація та загальна характеристика. Банківський кредит. Депозитні операції. Норма та

джерела банківського прибутку. Балансовий звіт банку. Правові основи функціонування комерційних банків в Україні. Утворення грошей комерційними банками. Грошова база. Ефект кредитного мультиплікатора. Показники діяльності комерційного банку.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Очна (денна) форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні підходи до розвитку грошових відносин												
Тема 1. Сутність і функції грошей.	12	2	2			8	14	1	1			12
Тема 2. Теорії грошей.	12	2	2			8	13	1	1			11
Тема 3. Грошовий обіг і грошова маса.	12	2	2			8	13	1	1			11
Тема 4. Грошовий ринок	16	4	4			8	13	1	1			11
Тема 5. Інфляція і грошові реформи.	16	4	4			8	16	2	2			12
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>68</i>	<i>14</i>	<i>14</i>			<i>41</i>	<i>69</i>	<i>6</i>	<i>6</i>			<i>57</i>
Змістовий модуль 2. Грошові, валютні та кредитні системи												
Тема 6. Грошові системи	12	2	2			8	15	2	2			11
Тема 7. Валютний ринок і валютні системи.	16	4	4			8	13	1	1			11
Тема 8. Кредит у ринковій економіці.	12	2	2			8	13	1	1			11
Тема 9. Фінансові посередники грошового ринку.	12	2	2			8	11	-	-			11
Тема 10. Центральні банки	12	2	2			8	14	1	1			12
Тема 11. Комерційні банки	16	2	4	2		8	14	1	1			12
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>80</i>	<i>14</i>	<i>16</i>	<i>2</i>		<i>48</i>	<i>80</i>	<i>6</i>	<i>6</i>			<i>68</i>
Усього годин	148	28	30	2		88	149	12	12			125
Модуль 2												
ІНДЗ (Груповий проєкт)	1				1		0,5				0,5	
ІНДЗ (Індивідуальне дослідницьке завдання)	1				1		0,5				0,5	
Усього годин	150	28	30	2	2	88	150	12	12		1	125

5. Темі семінарських занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність і функції грошей.	2
2	Теорії грошей.	2
3	Грошовий обіг і грошова маса.	2
4	Грошовий ринок.	4
5	Інфляція і грошові реформи.	4

6	Грошові системи.	2
7	Валютний ринок і валютні системи.	4
8	Кредит у ринковій економіці.	2
9	Фінансові посередники грошового ринку.	2
10	Центральні банки.	2
11	Комерційні банки.	4

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз показників розвитку грошової та банківської систем України	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність і функції грошей.	8
2	Теорії грошей.	8
3	Грошовий обіг і грошова маса.	8
4	Грошовий ринок.	8
5	Інфляція і грошові реформи.	8
6	Грошові системи.	8
7	Валютний ринок і валютні системи.	8
8	Кредит у ринковій економіці.	8
9	Фінансові посередники грошового ринку.	8
10	Центральні банки.	8
11	Комерційні банки.	8
	Разом	88

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне дослідницьке завдання

Метою виконання індивідуального дослідницького завдання є формування у студентів навичок аналізу поточного стану грошової та банківської систем України за рахунок збирання, обробки та економічної інтерпретації статистичної інформації щодо основних показників їх розвитку.

Користуючись офіційною статистичною інформацією державних органів України (Національний банк України – www.bank.gov.ua, Державна служба статистики України – www.ukrstat.gov.ua), студент має підібрати статистичні дані, необхідні для виконання завдань, передбачених відповідним варіантом. Для отримання обґрунтованих висновків аналізований період має охоплювати мінімум 3 роки. Обрані для аналізу статистичні дані обробляються з використанням можливостей програми MS Excel під час лабораторного заняття (розраховуються абсолютні зміни аналізованих показників, темпи зростання та темпи приросту, які оформлюються у вигляді таблиці; за необхідності будуються діаграми, які відображають динаміку та структуру показників). На основі отриманих розрахункових даних робляться висновки щодо стану відповідних показників банківської системи України та дається відповідь на питання, поставлені у відповідному варіанті.

Варіанти завдань:

Варіант 1. Депозити.

Аналізується динаміка депозитів фізичних та юридичних осіб у розрізі національної та іноземної валюти. Необхідно зробити висновок про стан депозитної доларизації української економіки.

Варіант 2. Кредити.

Аналізується динаміка кредитів фізичним та юридичним особам у розрізі національної та іноземної валюти. Необхідно зробити висновок про стан кредитної доларизації української економіки.

Варіант 3. Інфляція.

Аналізуються індекси споживчих цін та індекси цін виробників. Робиться висновок про основні причини зростання (зниження) темпів інфляції.

Варіант 4. Грошова маса.

Аналізується структура грошової маси у розрізі грошових агрегатів. На основі оцінки співвідношення готівкових та безготівкових коштів робиться висновок про ефективність структури грошової маси.

Варіант 5. Активи банків.

Аналізуються активи банків за банківською системою в цілому та у розрізі окремих їх видів (грошові кошти, торгові цінні папери тощо). Робиться висновок щодо характеру та причин змін у структурі банківських активів.

Варіант 6. Зобов'язання банків.

Аналізуються зобов'язання банків за банківською системою в цілому та у розрізі окремих їх видів (кошти банків, кошти клієнтів тощо). Робиться висновок щодо характеру та причин змін у структурі банківських зобов'язань.

Варіант 7. Власний капітал банків.

Аналізується власний капітал банків за банківською системою в цілому та у розрізі окремих його складових (статутний капітал, резервні та інші фонди банку тощо). Робиться висновок щодо характеру та причин змін у структурі власного капіталу банків.

Варіант 8. Фінансові результати банків.

Аналізуються фінансові результати банків за банківською системою в цілому та у розрізі окремих джерел прибутків та витрат. Робиться висновок про прибутковість банківської діяльності, причини її зростання або зниження.

Варіант 9. Процентні ставки.

Аналізується динаміка процентних ставок за кредитами та депозитами, а також облікової ставки НБУ. Робиться висновок про спрямованість монетарної політики та вартість національної грошової одиниці.

Варіант 10. Валютний курс.

Аналізується динаміка офіційного обмінного курсу української гривні до долара США і євро. Робиться висновок про масштаби девальвації (ревальвації) гривні та вплив зміни валютного курсу на основі макроекономічні показники.

Звіт про виконання індивідуального дослідницького завдання. Результати виконання індивідуального дослідницького завдання здаються студентами у вигляді роздрукованих з MS Excel або MS Word таблиць, що супроводжуються всіма необхідними коментарями і висновками.

Груповий проєкт

Виконання групового проєкту передбачає дослідження практичних аспектів функціонування грошових, валютних, банківських або кредитних систем в країнах світу. Студенти вивчають особливості становлення, аналізують сучасний стан відповідної системи в обраній країні або групі країн та визначають перспективи її подальшого розвитку або напрями її удосконалення.

Для виконання групового проєкту створюються групи з 2-3 студентів. Результати роботи оформлюються у вигляді презентації за допомогою програми Microsoft PowerPoint.

Тематика групових проєктів:

1. Особливості організації грошових систем в розвинених країнах.
2. Особливості організації грошових систем в країнах, що розвиваються.
3. Характеристика грошової системи зарубіжної країни (країна обирається вільно).
4. Особливості організації валютних систем в розвинених країнах.
5. Особливості організації валютних систем в країнах, що розвиваються.
6. Характеристика валютної системи зарубіжної країни (країна обирається вільно).
7. Особливості функціонування банківських систем в розвинених країнах.
8. Особливості функціонування банківських систем в країнах, що розвиваються.
9. Характеристика кредитної системи зарубіжної країни (країна обирається вільно).

9. Методи навчання:

Лекції, семінарські заняття, лабораторні заняття, виконання індивідуальних дослідницьких завдань та групових проєктів, робота в Інтернет.

10. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (35 балів), а також за результатами виконання студентом індивідуальних завдань, а саме: підготовки групового проєкту (5 балів), виконання індивідуального дослідницького завдання (10 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

45-50 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вміє аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного мислення.
39-44 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних питань розвитку грошових та кредитних відносин і здійснювати аналіз практичних аспектів функціонування грошово-валютних, кредитних та банківських систем. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
35-38 балів	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. ІНДЗ виконані на достатньо низькому рівні.
0-34 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену. Кожен екзаменаційний білет з дисципліни містить два блоки завдань:

перший блок – теоретичне завдання (1 теоретичне питання);

другий блок – тестові завдання (40 тестових питань).

Відповіді під час складання екзамену оцінюються за 50-бальною шкалою (від 0 до 50 балів): 10 балів – перший блок; 40 балів – другий блок.

Оцінювання відповіді на теоретичне питання відбувається за наступними критеріями:

9-10 балів	теоретичне питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки;
6-8 балів	теоретичне питання розкрито майже в повному обсязі, але матеріал викладено в

	недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки;
3-5 балів	значна частина теоретичного питання не була висвітлена;
0-2 балів	більша частина питання не була висвітлена або питання повністю не розкриті.

Блок тестових завдань складається з 40 тестових питань однакового рівня складності, які передбачають чотири варіанти відповідей. Правильна відповідь на 1 тестове питання оцінюється у 1 бал.

11. Засоби оцінювання

поточне опитування, оцінка за груповий проєкт та виконане індивідуальне дослідницьке завдання, екзамен.

Перелік питань, які виносяться на екзамен:

1. Місце грошей та грошових відносин в економічній системі держави.
2. Розвиток форм вартості.
3. Передумови та концепції виникнення грошей.
4. Історичні види грошей.
5. Властивості та ознаки грошей.
6. Функції грошей. Масштаб цін.
7. Грошова маса. Ліквідність.
8. Функціональні форми грошей. Грошові агрегати.
9. Грошовий обіг та його структура.
10. Кількість грошей, необхідних для обігу.
11. Структура грошової маси в Україні.
12. Грошовий ринок, його суб'єкти та об'єкти.
13. Структура грошового ринку.
14. Попит на гроші та фактори, що його визначають.
15. Попит на гроші для угод та з боку активів.
16. Формування грошової пропозиції.
17. Роль комерційних банків в формуванні грошової пропозиції. Кредитний мультиплікатор.
18. Роль центрального банку в формуванні пропозиції грошей. Грошова емісія.
19. Встановлення рівноваги на грошовому ринку.
20. Механізм саморегулювання грошового ринку. Зовнішні регулятори ринку грошей.
21. Специфічний характер вартості грошей.
22. Грошова система та її елементи.
23. Типи грошових систем.
24. Розвиток грошової системи України.
25. Сутність та види інфляції.
26. Чинники інфляції.
27. Економічні наслідки інфляції.
28. Антиінфляційна політика та її інструменти.
29. Суть та класифікація грошових реформ.
30. Особливості проведення грошової реформи в Україні.
31. Поняття та види валют і валютних курсів.
32. Валютний ринок та його види.
33. Валютні операції: призначення та види.
34. Валютні відносини та валютні системи. Види та елементи валютних систем.
35. Еволюція світової валютної системи.
36. Механізм та інструменти валютного регулювання.
37. Становлення системи валютного регулювання в Україні.
38. Сутність кількісної теорії грошей та її різновиди.
39. Класична теорія грошей.
40. Погляди кейнсіанців на теорію грошей. Концепція керованих грошей.
41. Сучасний монетаризм.

42. Швидкість обігу грошей: відмінності в поглядах економічних шкіл.
43. Суть та функції кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитних відносин.
44. Форми та види кредиту, їх характеристика.
45. Процент як вартість кредиту.
46. Структура кредитної системи.
47. Розвиток системи кредитування в Україні.
48. Фінансові посередники грошового ринку та їх функції.
49. Класифікація фінансових посередників в США і Великій Британії.
50. Джерела залучення коштів та напрямки їх використання фінансовими посередниками грошового ринку.
51. Банківська система, її структура та місце в кредитно-грошовій системі держави.
52. Походження та історія розвитку банків.
53. Центральний банк та його функції.
54. Становлення Національного банку України.
55. Кредитно-грошова політика та її цілі. Напрямки та інструменти грошово-кредитного регулювання.
56. Комерційний банк, його капітал та джерела прибутку.
57. Види банківських операцій та їх характеристика.
58. Структура балансових звітів комерційних та центральних банків.
59. Грошово-кредитний мультиплікатор.
60. Показники діяльності комерційного банку.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота											Екзамен	Сума		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								Груповий проект	Індивідуальне дослідницьке завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11				
3	2	2	4	4	4	4	2	2	4	4	5	10	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Виконання лабораторної роботи студентами передбачає використання персонального комп'ютеру з доступом до мережі Інтернет (для отримання офіційних статистичних даних) та програмою MS Excel (для обробки даних).

14. Рекомендовані джерела інформації

Базові

1. Алексеев І.В. Гроші та кредит: [навч. посібн.]. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 312 с.
2. Вовкач О.Д. Гроші та кредит: [Навчальний посібник] / О.Д. Вовкач. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
3. Гальчинський А. Теорія грошей: [Навчально-методичний посібник] / А. Гальчинський. – К.: Основи, 1998. – 413 с.
4. Глущенко С.В. Гроші, кредит, кредитний ринок: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Київ: НаУКМА, 2015. – 203 с.
5. Гриценко О. Гроші та грошово-кредитна політика: [Навчальний посібник] / О. Гриценко. – К.: Основи, 1996. – 180 с.
6. Гроші та кредит: [Підручник] / [За ред. Б.С. Івасіва]. – К.: Сирин, 1999. – 404 с.
7. Гроші та кредит: [Підручник] / За заг. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2011. – 602 с.
8. Демківський А.В. Гроші та кредит: [Навчальний посібник] / А.В. Демківський. - К.: Дакор, 2007. - 528 с.
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07 грудня 2000 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
10. Закон України «Про Національний банк України» №679 – XIV від 20.05.1999 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
11. Коваленко Д.І. Гроші і кредит: теорія та практика: / Д.І. Коваленко. - К.: Ліра-К, 2015. – 360 с.
12. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика: [навчальний посібник] / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. - К.: Центр учбової літератури, 2013. – 578 с.
13. Прядко В.В. Історія грошей і кредиту: [Підручник] / В.В. Прядко. - К.: Кондор, 2009. - 508 с.
14. Реверчук С.К. Історія грошей і банківництва: [підручник] / С.К. Реверчук. - К.: Атіка, 2004. - 340 с.

Допоміжні

1. Гош А. Деньги в системе экономических отношений / А. Гош // Экономика Украины. – 2002. - №4. – С. 51-59.
2. Гроші та кредит: Практикум: Навчальний посібник / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Ю.О.Єрешко, М.М.Дученко І.М. Крейдич. – Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 52 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/24907/1/groshi_kredit_praktikum.pdf
3. Глущенко С.В. Гроші. Кредит. Кредитний ринок: [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / С.В. Глущенко. – К.: НаУКМА, 2015. – 204 с.
4. Живко З.Б. Банківська діяльність: [навчальний посібник] / З.Б. Живко. – К.: Алерта, 2012. – 248 с.
5. Козюк В.В. Сучасний центральний банк: середовище функціонування та монетарні рішення: [Монографія] / В.В. Козюк. – Тернопіль: Астон, 2001. – 300 с.
6. Михайловська І.М. Гроші та кредит: [Навчальний посібник] / І.М. Михайловська. – Львів: Новий світ, 2007. – 432с.
7. Стельмах В.С. Монетарна політика Національного банку України: сучасний стан та перспективи змін: [монографія] / Стельмах В.С. – К.: Центр наукових досліджень НБУ, УБС НБУ, 2009. – 404 с.

Інтернет-ресурси

1. www.bank.gov.ua – офіційний сайт Національного банку України
2. www.bis.org – офіційний сайт Банку міжнародних розрахунків
3. www.imf.org – офіційний сайт Міжнародного валютного фонду
4. www.minfin.gov.ua – офіційний сайт Міністерства фінансів України
5. www.worldbank.org – офіційний сайт Світового банку

Додаток до Робочої програми навчальної дисципліни щодо внесення змін

Зміни обговорено та затверджено на засіданні кафедри протокол № ____ від «__» _____ 20__р.

Завідувач кафедри

_____ (_____)
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Аркуш обліку змін

№ п/п	№ та зміст пункту, до якого внесено зміни	ПІБ викладача	Підпис викладача